

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/60/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8809206550
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8809206550.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci žalobkyne 1. Q. X., nar. XX. 2. XXXX, bytom L. XXXX/XX, Y. - V. L., 2. Q. X., nar. XX. X. XXXX, bytom L. XXXX/XX, Y. - V. L., zastúpenej zákonnou zástupkyňou žalobkyňou v 1/ rade, obe zast. JUDr. Vladimírom Cahajlom, advokátom, Dlhý rad 16, Bardejov, proti žalovaným 1. I. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom P. XXX/X, X. V. B., zast. JUDr. Milošom Kaščákom, advokátom, M. R. Štefánika 171, Vranov nad Topľou, 2. P. X., nar. XX. 1. XXXX, bytom K. XXX, zast. JUDr. Ladislavom Bujňákom, advokátom, Sládkovičova 8, Prešov, 3. Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00 151 700, o náhradu škody, o odvolaní žalobkyň a žalovanej v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 4C 233/2009-533 zo dňa 28. 10. 2014 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok vo výroku o vyhovení žalobe.

II. V prevyšujúcej časti sa rozsudok z r u š u j e a v rozsahu zrušenia sa vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Pani Q. X. (ďalej len „žalobkyňa 1“) v konaní uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do života manžela, ktorý tragický zahynul pri dopravnej nehode ako spolujazdec. Pani Q. X. je dcérou žalobkyne 1. a zomrelého otca (ďalej aj „žalobkyňa 2“). Pán I. Y. (ďalej „žalovaný 1“) bol v čase nehody vodičom vozidla, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená a ktorý bol uznaný vinným a právoplatne odsúdený v trestnom konaní (rozsudok OS Vranov nad Topľou z 07.05.2009 č.k. 12T/39/2009). Pani P. X. (ďalej aj „žalovaná 2“) bola v čase nehody prevádzkovateľom vozidla. Poisťovňa Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. bola v čase nehody poisťovateľom z povinného zmluvného poistenia (ďalej aj „žalovaný 3“).

2. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „prvostupňový súd“) rozsudkom uložil žalovanej v 2. rade z titulu jej zodpovednosti prevádzkovateľa motorového vozidla povinnosť nahradiť žalobkyňi 1. spoločne a nerozdielne nemajetkovú ujmu 15.000,- Eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

3. Prvostupňový súd rozsudok odôvodnil zásahom do života manžela žalobkyne a jej súkromia podľa českého práva a ustanovení českého Občianskeho zákonníka o ochrane osobností (§ 11, § 13, § 15 OZ). Úmrtím manžela žalobkyne došlo k zániku manželstva a vážnemu narušeniu súkromného života žalobkyne. Na priznanie práva na nemajetkovú ujmu aplikoval čl. 3 Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody prijatého 4. mája 1971 v Haagu (uverejnený vyhl. č. 130/1976 Zb.), podľa ktorého sú rozhodným právom vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode. Právo Česka priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy proti prevádzkovateľovi vozidla a tým je žalovaná v 2. rade. V rozsudku poukázal podporne na judikatúru Najvyššieho súdu ČR vo veci 30Cdo

814/2003, cit. „Za nemajetkovú ujmu, spôsobenú osobnosti fyzickej osoby prevádzkou motorového vozidla, zodpovedá prevádzkovateľ motorového vozidla“ (Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 29. 04. 2004, sp. zn. 30Cdo 814/2003), tiež vo veci 30Cdo 999/2007 cit. „Za nemajetkovú ujmu spôsobenú osobnosti fyzickej osoby prevádzkou dopravných prostriedkov zodpovedá prevádzateľ vozidla“ (Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 29. 9. 2008, sp. zn. 30Cdo/999/2007).

4. Prvostupňový súd žalobu žalobkyne 2, ďalej žalobu nad 15.000,- Eur a proti vodičovi a poisťovni zamietol. Podľa prvostupňového súdu je vodič mimo zodpovednosti z dôvodu, že vozidlo riadil v čase, keď si plnil povinnosti z príkaznej zmluvy uzavretej s manželom žalovanej v 2. rade a tak sám zodpovednosť nenesie. Voči poisťovni vyhodnotil právo ako premlčané.

5. Žalobkyňa v odvolaní proti zamietavému výroku navrhla jeho zmenu s návrhom žalobe vyhovieť v celom rozsahu. Poukázala na silné citové väzby s nebohým manželom, že posudzovaným zásahom došlo k zániku jej manželstva, že vzniknutá ujma je nenapraviteľná. Včasnosť žaloby proti poisťovni odôvodnila tým, že od začiatku konania v texte podaní je nárok smerovaný aj proti poisťovni. Postupné navýšenie nároku odôvodnila aj s poukazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ C- 277/12 Drozdovs).

6. Žalobkyňa v 2. rade v odvolaní uviedla, že jej práva boli včas uplatnené jej matkou žalobkyňou v 1. rade.

7. Žalovaná 2. v odvolaní vytkla súdu, že vzhľadom na platenie poistného mala byť zaviazaná poisťovňa a že ona sama protiprávny stav nevyvolala na rozdiel od vodiča. Žalovaná 2. navrhla zrušiť rozsudok alebo ho zmeniť, ale za súčasnej účasti poisťovne ako vedľajšieho účastníka.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolania žalobkýň sú čiastočne dôvodné.

9. Vo vzťahu k výroku o povinnosti žalovanej v 2. rade nahradiť žalobkyni v 1. rade prvostupňový súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní a vec správne právne posúdil. Odôvodnenie prvostupňového súdu je správne, Odvolací súd sa s ním stotožňuje a v súvislosti s odvolacími dôvodmi žalovanej v 2. rade dopĺňa.

10. Manžel žalobkyne (1) zomrel pri dopravnej nehode na území Česka. Žalobkyni zaniklo manželstvo v príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla. Prvostupňový súd presvedčivo opísal vzniknutú ujmu na strane žalobkyne a odvolací súd sa stotožňuje s osobitou vážnosťou zásahu do osobnostnej sféry žalobkyne, do jej súkromia a že najmenej 15.000 euróva čiastka vyjadruje primerané zadosťučinenie. Strata života je tým najextrémnejším zásahom do rodinného zväzku a súkromia manželov. Odvolací súd bez akýchkoľvek pochybností považuje najmenej sumu 15.000,- Eur za proporcionálnu náhradu nemajetkovej škody.

11. Odvolateľka argumentuje, že ako prevádzkovateľka vozidla nezavinila neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne.

12. Odvolací súd udáva, že zodpovednosť prevádzkovateľa je zodpovednosťou objektívnou, a teda bez zavinenia. Netreba pritom pochybovať, že za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá prevádzkovateľ vozidla, pričom vychádzame z toho, že za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnosti fyzickej osoby touto prevádzkou analogicky musí zodpovedať tiež tento prevádzkovateľ (porovnaj Nejvyšší soud České republiky, rozhodnutie z 29. septembra 2008, sp. zn. 30Cdo 99/2007).

13. Žalovaná namieta, že zodpovednosť nesie vodič, ktorý manžela žalobkyne usmrtil. Povinnosť má tiež poisťovňa, keďže si voči poisťovni plnila poistné a na žiadanú škodu finančné prostriedky nemá. Zapochobovala nad zmyslom povinného poistenia, pokiaľ by sama mala znášať napriek plateniu poistného náhradu škody.

14. S touto argumentáciou sa odvolací súd stotožňuje a z dôvodov nižšie uvedených sa zamietavý rozsudok voči vodičovi a poisťovni zrušil. Zodpovedná (objektívne), a teda pasívne legitimovaná je však aj žalovaná odvolateľka a české právo aj explicitne voči prevádzkovateľom umožňuje uplatniť nemajetkovú škodu (...za škodu usmrtením náleží pozostalým jednorazové odškodnení a to

a) manželovi 240.000 Kč...“. Správne prvostupňový súd aplikoval české právo v spojení s judikatúrou českých súdov, ktoré stanovenú náhradu nemajetkovej škody vyhodnotili ako nie vyčerpávajúcu a na doplnenie primeranej náhrady aplikovali ustanovenia o náhrade nemajetkovej škody podľa ustanovení o ochrane osobnosti (Vrchný súd v Olomouci vo veci 1Co/2/2010). Náhrada najmenej 15.000 eur je za spôsobený zánik manželstva násilnou smrťou manžela žalobkyne naozaj primeraná (porov. obdobné prípady vo veciach Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/264/2013 zo dňa 28. 10. 2013, rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C/152/2013 zo dňa 04. 12. 2013, rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/18/2013 zo dňa 25. 09. 2013, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade Kontrová v. Slovenská republika zo dňa 31. 05. 2007, rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 6C/67/2004, rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 10C/142/2002 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II. sp. zn. 11C/24/2008 , a iné).

15. Odvolateľka žalovaná 2 ďalej argumentuje, že unijné právo vo svetle rozsudku C-22/12 X. vyžaduje, aby povinné poistenie pokrývalo aj nemajetkovú ujmu. V tomto smere odvolací súd nemá pochybnosti o tvrdení odvolateľky, ktorej právo z povinného zmluvného poistenia nie je týmto rozsudkom dotknuté či už priamo proti poisťovni a v prípade odlišného názoru aj proti štátu pre netransponovanie uvedeného pravidla podľa dotknutých smerníc únie (X. C-22/12) vzhľadom na to, že právo priznáva náhradu nemajetkovej škody vzniknutej pri prevádzke motorových vozidiel a plnenie tomuto právu korešpondujúce musí byť normatívne kryté poistením.

16. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok proti prevádzkovateľke vozidla vo výroku o priznaní náhrady nemajetkovej škody na zdraví 15.000,- eur s následkom smrti (§ 219 O.s.p.).

17. Prvostupňový súd však nebol dôsledný, ak napriek úplne jasne v trestnom konaní preukázanej vine žalovaného 1 ako vodiča na smrti manžela a otca žalobkyň ho nepovažoval za pasívne legitimovaného (odsudzujúci rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou z 07.05.2009 č.k. 12T/39/2009-13). Žalovaný 1 síce mohol vykonaním riadenia motorového vozidla plniť rozmanité záväzky zo zmlúv s inými osobami, rozhodne je však podľa všeobecnej úpravy zodpovedný za škodu na zdraví s následkom smrti. V aplikačnej praxi nie je všeobecná zodpovednosť vodiča za škodu na zdraví popri prevádzateľovi ničím výnimočným (porov. R 27/2009, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cz 101/77). V konečnom dôsledku aj vodič je osobou, na ktorú poistenie dopadá (§ 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. „Poistenie sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu....“).

18. Prvostupňový súd vo vzťahu k žalovanému vodičovi použil nesprávne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Z uvedených dôvodov sa rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby proti vodičovi zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/, ods. 2 O.s.p.).

19. Úlohou prvostupňového súdu je zistiť skutočný rozsah nemajetkovej škody a žalobkyniam ju proti žalovanému 1 vodičovi priznať podľa zásad o všeobecnej zodpovednosti za škodu.

20. Odvolací súd sa nestotožňuje s prvostupňovým súdom ani v otázke premičania práva žalobkyne 2 - dcéry nebohého. Žalobkyne objasnili, že už v žalobe je uplatnené právo obidvoch žalobkyň. V tomto smere nie je rozhodujúci text žalobného návrhu (petit) (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo 219/2007) ani samostatne oddelená časť žaloby, ale jej celé znenie. Obsah žaloby potvrdzuje, že právo na náhradu nemajetkovej škody uplatnili obidve žalobkyne „napr. „a tým nám spôsobil škodu.... a preto navrhujeme“..... Nie je rozhodujúce ani miesto plnenia. Kontext žaloby je založený jednak na opísaní škody žalobkyne ako manželky, ale aj dcéry „maloletá dcéra navštevuje základnú školu, každým rokom sa jej zvyšuje vek a s tým súvisiace výdavky... Z uvedeného dôvodu som ja a moja maloletá dcéra poškodená po stránke psychickej, ako aj po stránke finančnej, pretože sme prišli o životela rodiny. Je pochopiteľné, že matka sa postavila do pozície zákonného zástupcu aj maloletej dcéry. Ako sa neskôr ukázalo, žalobu mienili podať matka a dcéra. Vzhľadom na obsah žaloby mal správne prvostupňový súd odstrániť vadu žaloby a to už na začiatku konania. Žaloba síce precíznosťou nevyhniká, no je treba dodať, že procesné právo na doplnenie, či úpravu neúplného podania je garantované všetkým účastníkom vrátane tých, ktorí sú zastúpení advokátom.

21. Prvostupňový súd preto nebol dôsledný, ak účasť žalujúcej dcéry v konaní akceptoval až od následného podania, pritom je evidentné, že na účely plynutia času je účasť žalujúcej dcéry už od začatia súdneho konania relevantná. Pre nesprávne právne posúdenie prvostupňový súd vo vzťahu k žalobkyni

2 vec skutkovo nezistoval, a preto bol daný dôvod na kasačné rozhodnutie vo vzťahu k zamietavému výroku týkajúceho sa žalobkyne 2 (§ 221 ods. 1 písm. h/, ods. 2 O.s.p.). Úlohou prvostupňového súdu bude priznať žalobkyňi 2 jej práva berúc zreteľ na žalobu v spojení s jej spresňujúcimi podaniami a to tak, že sa práva žalobkyne 2 priznajú od začiatku súdneho konania.

22. Obdobný procesný nedostatok zo strany prvostupňového súdu sa týka aj žalovanej poisťovne. Tým, že prvostupňový súd neodstránil vady neúplného a nie celkom jasného návrhu na začatie konania, rozbehol proces bez uzavretého okruhu účastníkov vrátane dôležitej účasti poisťovne. Neskoršie spresňujúce podania, či už urobené písomne alebo ústne do zápisnice nie je správne posudzovať izolovane od znenia žaloby a prednesov žalobkýň.

23. Uznať právo ako premlčané je logické v prípadoch, ak sa s povinným subjektom nekoná. Poisťovňa žalovaná 3 ešte počas premlčacej doby v súdnom konaní svoje práva aktívne bránila. V písomnom podaní z 17.02.2010 (čl. 53) poisťovňa poukázala na cudzí prvok, že sa má použiť české právo, vytkla nedostatky žalobe a namietala neunesenie dôkazného bremena. Navrhla žalobu odmietnuť. Krátko na to poisťovňa aj osobne na pojednávaní dňa 02.03.2010 (č.l. 60) výslovne namietala existenciu povinnosti kryť náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa a jej právny zástupca na tomto pojednávaní uviedli tvrdenia o povinnosti poisťovne nahradiť nemajetkovú ujmu „...svoju žalobu odôvodňujeme ešte o jednu vec a to, že automobil bol poistený v Allianz...“, „...poisťovňa v takýchto veciach môže nahradiť škodu...poisťovňa má plniť za odporcu plnenia s tým, že trvá na 400.000,- Eur“.

24. Prvostupňový súd bol nedôsledný, ak napriek takýmto prednesom nevyvodil adekvátne procesnoprávne konzekvencie. Ak poisťovňa vrátane osobnej účasti na pojednávaní sa v konaní bráni proti žalobe a to všetko ešte počas premlčacej doby a pritom v konaní nevystupovala len ako nejaký nezainteresovaný subjekt, ale ako osoba, od ktorej žalobcovia vyžadovali plnenie, tak je nenáležité konštatovať, že proti nej nebolo právo uplatnené včas. Následnými podaniami sa potvrdila skutočná vôľa žalobkýň uplatniť všetky svoje práva vrátane práv z poistných právnych vzťahov. Neskoršie podanie však je potrebné vyhodnocovať s podaniami predchádzajúcimi, ktoré majú právnu relevanciu z hľadiska plynutia času. Inak by súdny proces skĺzol k sofistikovanej nespravodlivosti.

25. Prvostupňový súd bol teda nedôsledný pri vyhodnocovaní, či už ústnych alebo písomných podaní vo vzťahu k ex officio povinnosti dbať o úplnosť podaní. Tak podcenil včas uplatnené práva žalobkýň aj proti poisťovni. Strohý záver o premlčaní práva proti poisťovni tak založil nepreskúmateľnosť rozsudku proti poisťovni tak zo skutkového, ako aj právneho hľadiska. Odvolací súd preto v časti o zamietnutí žaloby proti poisťovni rozsudok zrušil a vec sa vracia na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1, 2 O.s.p.).

26. Odvolací súd k obrane poisťovne poznamenáva, že sú mu známe argumenty iných súdov o neexistencii pasívnej legitímácie poisťovni v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016 č.k. 3Cdo 301/2012). Vo vzťahu k odlišnému právnemu názoru v iných súdnych konaniach a k obrane poisťovne, že vnútroštátne právo nezakladá povinnosť poisťovne nahradiť nemajetkovú ujmu z povinného poistenia, odvolací súd udáva.

27. Po rozsudku súdneho dvora vo veci Hassová C-22/12 by nemali byť pochybnosti o tom, že ak vnútroštátne právo priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby prevádzkou motorového vozidla, tak že štát musí zabezpečiť právnu úpravu o poistnom krytí takejto ujmy. V rovnaký deň súdny dvor rozhodol v inej veci, že toto poistné krytie štáty nesmú limitovať pod 1.000.000,- Eur v prípade jedného škodového nároku (C-277/12 Drozdovs). Odvolací súd sa rozhodne nestotožňuje s Ministerstvom financií Slovenskej republiky, ktoré vo veci tunajšieho súdu sp.zn.6Co 230/15 v liste č.MF/014548/2016-613 konštatuje, že Slovenská republika „takýto typ odškodnenia zatiaľ v civilnom práve zavedený nemá a „ak chceme chrániť pozostalých, a to nielen po dopravných nehodách, bolo by vhodné zaviesť podobný inštitút aj do slovenského civilného práva, avšak to je mimo pôsobnosti MF SR“. Teda ministerstvo financií neuznáva nemajetkovú ujmu na strane pozostalých pri ochrane osobnosti ako prostriedok ochrany pre pozostale osoby. Odvolací súd vyjadruje presvedčenie o opaku, že slovenský právny poriadok priznáva pozostalým za zásah do súkromia usmrtením blízkeho človeka náhradu nemajetkovej ujmy. Priznané náhrady sa týkajú rôznych oblastí napr. usmrtenia pri liečebných zákrokoch, prípady usmrtenia pri prevádzke motorových vozidiel a v iných prípadoch. Usmrtenie osoby, ktorá je blízka je úplne jednoznačne zásahom do súkromného života blízkych osôb, postačí len predstava, čo znamená pre maloleté deti správa, že ich otec alebo matka zomreli pri dopravnej nehode. Úplne bežné sú správy

o súvisiacich psychických problémoch vrátane psychiatrických liečebných zákrokov. Nevyhnutnosť psychiatrického liečenia v niektorých prípadoch dokazuje, že ide o zdravotný problém a niet najmenšieho dôvodu tieto stavy vynímať z kategórie škody na zdraví hoci v psychickej rovine, ktoré poškodenie zdravia je nie raz bolestnejšie ako pri fyzickom poškodení zdravia.

28. Spornou právnou otázkou, a zdá sa, že aj medzi súdmi Slovenskej republiky, zostala otázka, či si Slovenská republika svoju povinnosť transponovať smernicu splnila. Ak je pravdou, že poisťovňa nemá zákonnú povinnosť kryť náhradu nemajetkovej ujmy, potom si Slovenská republika svoju transpozičnú povinnosť nespĺnila a vystavila sa tak žalobám osôb, ktorým súdy uložili povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

29. Odvolací súd je však presvedčený, že pri aplikácii všetkých výkladových metód a nie len jednej izolovane je dôvodný záver, že slovenská právna úprava obsahuje povinnosť poisťovní z povinného zmluvného poistenia nahradiť aj nemajetkovú škodu na zdraví.

30. Zdá sa, že odlišné názory spôsobil odlišný výklad slovíčka „ujma“ a vety zákona nahradí „škodu na zdraví a náklady spojené s pohrebom“. Odvolací súd nepožiadala súdny dvor o výklad slova „škoda“ v dotknutých smerniciach a rozsudku C-22/12, najmä či tento termín zahŕňa škodu tak majetkovú, ako aj nemajetkovú a či neodporuje slovenská právna úprava unijnému právu, pretože sa zdá, že aj textuálnym (gramatickým) výkladom je ustanovenie eurokonformné.

31. Z hľadiska gramatického výkladu považuje odvolací súd za dôležité, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP upravuje škodu na zdraví vo všetkých jej zložkách - zákonodarca teda nesledoval (explicitne nevypočítal) poisťné krytie len niektorej zložky škody na zdraví, napr. bolestné, stratu na zárobku, vecnú škodu a pod. Zakotvením poisťného krytia nielen niektorej zložky škody na zdraví je opodstatnený názor, že pod škodou na zdraví treba zaradiť všetky jej zložky tak v rovine majetkovej, ako aj nemajetkovej. Zákonodarca nevylúčil pri škode na zdraví napríklad nemajetkové bolestné, či sťaženie spoločenské uplatnenia a niet pochybnosti, že sú poisťne kryté. Niet dôvodu na odlišný názor ani pri nemajetkovej škode na zdraví s následkom smrti, ktorá dopadla najmä na pozostalé blízke osoby.

32. Z hľadiska výkladu zákonodarca popri vyššie uvedených dôvodoch je treba brať zreteľ na to, že zákonodarca v transpozičnej doložke výslovne spomína dotknuté smernice a sotva by sa dalo uveriť tomu, že by v rozpore s požiadavkou smerníc nezahrnul pod poisťné krytie niektorú zložku škody (ujmy) a tým sa rozhodol hradiť škodu z dôvodu transpozičného deficitu fakticky namiesto poisťovní, ktoré inkasujú poisťné. Z rozsudku C-22/2012 ...Členské štáty sú však povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu uplatniteľná podľa ich vnútroštátneho práva bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami uvedených smerníc (pozri rozsudok Súdneho dvora vo veci C-356/05, Farrell, body 32 a 33, ako aj tam citovanú judikatúru).

33. Dôvodová správa o vylúčení niektorej zložky náhrady škody nič neuvádza, cit. „K § 4: Rozsah poistenia zodpovednosti je v návrhu vymedzený s ohľadom na nároky vyplývajúce z tohto zákona, jednotlivé zložky náhrady škody a na územnú platnosť poistenia. Poistenie zodpovednosti sa u tuzemských motorových vozidiel bude vzťahovať na zodpovednosť za škodu spôsobenú na území Slovenskej republiky, ako aj na území štátov, s ktorými kancelária uzavrela dohodu o vyrovnávaní nárokov na náhradu.“

34. Z hľadiska systematického výkladu síce môže byť výhrada, že náhrada citovej škody po zásahu do života a súkromia osoby je oproti náhrade škody v inej časti Občianskeho zákonníka („ochrana osobnosti“ prvá časť, „zodpovednosť za škodu“, šiesta časť), no fakt je ten, že unijné právo nerieši škodovú zložku, ale poisťné krytie a zákonodarca evidentne sústredil pri zásahu do súkromia nemajetkovú ujmu v spoločnej časti zákona, a to bez ohľadu na okolnosti prípadov, za akých k nemajetkovej škode došlo. Išlo by o duplicitné ustanovenie, ak by sa aj v iných častiach zákona podľa rozmanitosti spoločenských vzťahov opakovalo právo na nemajetkovú škodu. Logiku by mohol mať len administratívny strop nemajetkovej škody upravený v časti o škode na zdraví, nie však nevyhnutne aj samotné právo.

35. V Českej republike nová právna úprava zákonom č. 89/2012 Sb. Občiansky zákoník v platnom znení (ďalej len „NOZ“), v § 2958 a v §§ 2956 a nasl. zakotvila, že pri ublížení na zdraví odčiní škodca

ujmu poškodenému peňažnou náhradou plne vyvažujúcu vytrpené bolesti a ďalšie nemajetkové ujmy; pokiaľ vznikla poškodením zdravia prekážka lepšej budúcnosti poškodeného, nahradí mu škodca aj sťaženie spoločenského uplatnenia. Ak nemožno takýmto spôsobom výšku náhrady určiť, stanoví sa podľa zásad slušnosti. Nasleduje priznanie náhrad pri ublížení na zdraví a pri usmrtení podľa § 2959, kedy škodca odškodňuje duševné útrapy manželov, rodičov, dieťaťa alebo inej osoby blízkej peňažnou náhradou, ktorá má plne vyvážiť ich utrpenie. Ak nemožno výšku náhrady takto stanoviť, určí sa podľa zásad slušnosti. Aby sa zákonodarca vyhol rigidnému schematizmu, akcentuje priamo v textovom znení zákona právne zásady slušnosti a zároveň rieši zmieňovaný problém „ďalšej nemajetkovej ujmy“, ktorá bola dosiaľ žalovaná titulom ochrany osobnosti, dnes je však pokrytá pod širším rozpätím náhrady škody sui generis, čím odpadá problém dvojitych žalôb; na náhradu škody na zdraví a následne alebo súčasne žalôb o ochrane osobnosti. V dôvodovej správe k NOZ autori novely zdôrazňujú upustenie od inštitútu náhrady škody v duchu primitívneho materializmu, podľa ktorého sa poškodenému hradí výlučne škoda majetková, čo je nesporne aj prelomenie roky trvajúceho aplikačného problému, na ktorý poukázal Ústavný súd ČR v často referovanom náleze zo 4. 5. 2005, sp. zn. Pl ÚS 16/04, že totiž z legislatívneho hľadiska je potrebné opustiť poňatie škody ako majetkovej ujmy a považovať za škodu aj ujmu, ktorá vznikla pôsobením na telesnú a duševnú integritu poškodeného. (porovnaj JUDr. Andrea Erdšová, PhD. „Krátko“ pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora EÚ i Európskeho súdu pre ľudské práva Bulletin advokácie 1-2 2015).

36. Teleologický výklad podporuje zmysel a cieľ celého poistenia rizikových vzťahov spojených s prevádzkou motorových vozidiel. Niet najmenšieho dôvodu presúvať bremeno, ktoré majú znášať pri najrizikovejších spoločenských vzťahov poisťovne, na plecia často krát nesolventných osôb a tým vystavovať ekonomickému tlaku a právnej neistote poistené osoby a pri nevyhnutí aj dotknuté obeť. Ide o spoločenské vzťahy, v rámci ktorých sa spomína nenahraditeľná ujma. Nemajetková škoda dosahuje čiastky, ktoré zodpovedné osoby nedokážu zaplatiť. Práve z dôvodu predídania takýmto situáciám bolo zriadené povinné poistenie. K celkovému postupu pri aplikácii výkladových metód odvolací súd poukazuje na požiadavku striktného výkladu z hľadiska vylúčenia poisťného krytia cit. rozsudok C-22/12 článok 34 „ Keďže obmedzenie poisťného krytia je možné iba vo výnimočných prípadoch, podľa názoru Komisie je potrebné prijať v tejto oblasti striktný výklad práva, a nie je možné pripustiť ľubovoľné rozširovanie prípadov, v ktorých bude dochádzať k obmedzeniu rozsahu poisťného krytia.

37. Z hľadiska eurokonformného výkladu nárok voči žalovanej poisťovni zakladajú žalobcovia na tom, že ako poisťovateľ je povinný uhradiť za svojho poisteného - žalovanú v 2. rade, resp. jeho vodiča, škodu spôsobenú premávkou motorového vozidla.

38. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa poistenie zodpovednosti vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému náhradu škody, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti (ods. 4). Podľa § 15 ods. 1 cit. zákona potom poškodený môže svoj nárok uplatniť priamo voči poisťovateľovi. Z citovaných ustanovení tak vyplýva, že predpokladom priameho nároku poškodeného voči poisťovateľovi je jednak vznik nároku, ktorý je vôbec krytý poistením zodpovednosti (spomedzi nárokov určených v § 4 ods. 2 cit. zákona), jednak existencia poistenia zodpovednosti prevádzkovateľa vozidla za takúto škodu. Trvanie poistenia žalovanej v 2. rade v čase nehody v konaní nebolo sporné. Preto súd skúmal, či je splnená podmienka existencie krteho nároku.

39. V prerokovanej veci žalobcovia uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Žalovaná poisťovňa pritom tvrdí, že ide o odlišný nárok než nárok na náhradu škody, preto tento nárok nie je krytý uzavretým povinným zmluvným poistením.

40. Ustanovením § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. sa do slovenského právneho poriadku implementovali ustanovenia smernice Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj druhej smernice Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (v súčasnosti kodifikované v spoločnej smernici č. 2009/103/ES o

poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontrole plnenia tejto povinnosti). Z tabuľky zhody predloženej na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky (II. volebné obdobie, parlamentná tlač 979) vyplýva, že ustanovením § 662 Obch. zák. sa implementuje čl. 1 smernice č. 72/166/ESH a čl. 3 smernice č. 84/5/EHS.

41. Podľa čl. 1 druhého bodu smernice č. 2009/103/ES „poškodený“ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa čl. 3 cit. smernice každý členský štát prijme... všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe opatrení uvedených v prvom pododseku... Poistenie... povinne pokrýva... ujmy na zdraví.

42. Výkladom citovaných ustanovení (resp. obsahovo totožných ustanovení smerníc 72/166/EHS a 84/5/EHS) sa zaoberal Súdny dvor Európskej únie už v spomínanom rozsudku z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12, Q. X. proti I. Y., P. X., v ktorom rozhodol že čl. 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES sa má vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor EÚ v tejto súvislosti vyslovil, že smernica ponecháva členským štátom právo určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky poistenia, no ich sloboda v tomto smere bola neskôr obmedzená (ods. 43 a 46). Medzi jazykovými verziami čl. 3 poslednej vety smernice 2009/103/EHS sú rozdiely, avšak s prihliadnutím na ich účel a štruktúru treba tento pojem interpretovať tak, že medzi škody, ktoré sa musia nahradiť, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (ods. 47 až 50). Súdny dvor EÚ navyše dodal, že na veci nič nemení ani zaradenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka do inej časti než úpravy náhrady škody. Ak totiž zodpovednosť poisteného vznikla z dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (ods. 57 a 58).

43. Podľa názoru súdu uvedený rozsudok jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne a jej námietky celkom zjavne ignorujú jasné závery vyslovené Súdnym dvorom EÚ. Uvedeným rozsudkom je prekonaný aj skorší názor Najvyššieho súdu SR v konaní 4Cdo 168/2009, takže právnym názorom v ňom vysloveným sa nemožno ďalej riadiť. Argumenty žalovanej o systematickej odlišnosti nároku na náhradu škody a náhrady nemajetkovej ujmy sú vyvrátené závermi Súdného dvora EÚ v ods. 57 a 58 uvedeného rozsudku. V týchto odsekoch, na rozdiel od tvrdenia žalovanej poisťovne, Súdny dvor EÚ nevykladal naše národné právo. Naopak, Súdny dvor vykladal právo Európskej únie. Podstatou citovaných odsekov nie je tvrdenie, že nárok podľa § 13 ods. 2 Obč. zák. je nárokom na náhradu škody podľa práva Slovenskej republiky. V citovaných odsekoch však Súdny dvor zdôrazňuje, že bez ohľadu na systematické zaradenie určitého ustanovenia v národnom právnom predpise, ak toto ustanovenie upravuje občianskoprávnu zodpovednosť vznikajúcu v prípade dopravnej nehody, má sa takéto ustanovenie považovať za „opatrenie... určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ v zmysle čl. 3 prvej a druhej vety smernice 2009/103/EHS. Inak povedané, Súdny dvor v tomto odseku v podstate vyslovil, že pojem „zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“ používaný v smernici 2009/103/EHS treba vykladať čiastočne autonómne a podradiť podeň aj také nároky, ktoré národné právo nezaraďuje medzi nároky „na náhradu škody“ v prísnom slova zmysle, ak ich podstata je podobná (teda občianskoprávny charakter a vznik v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody). Už z výkladov v bodoch 7 až 13 tohto rozsudku vyplýva, že z ustanovenia § 13 ods. 2 Obč. zák. vzniká v prípade protiprávnej udalosti - dopravnej nehody nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj v peniazoch. Tento nárok má pritom občianskoprávny charakter a v podstate sa svojou povahou približuje objektívnej zodpovednosti za škodu. Z uvedených dôvodov treba v zmysle záverov citovaného rozsudku Súdného dvora článok 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES vykladať tak, že pod pojem „opatrenie... určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ sa musí zaradiť aj § 13 ods. 2 Obč. zák. upravujúci tento nárok a tento nárok musí byť podľa národného práva krytý poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

44. Možno v ďalšom súhlasiť s poisťovňou, že smernice nemôžu ukladať povinnosti jednotlivcom, ale len členským štátom. No podľa ustálenej judikatúry Súdného dvora sa musia vnútroštátne ustanovenia v konaní vo veci samej v čo najväčšej miere vykladať a uplatňovať v súlade so smernicami. Vnútroštátne

súdy teda musia vnútroštátne právo v najväčšej možnej miere vykladať v zmysle znenia a účelu smernice, aby bol dosiahnutý výsledok, ku ktorému táto smernica smeruje (porov. z posledného obdobia napr. rozsudok SD z 25. apríla 2013, C-81/12, Asociația ACCEPT proti Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, ods. 71). Vyžaduje sa, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci, berúc do úvahy celé vnútroštátne právo a uplatniac ich výkladové metódy, s cieľom zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou (porov. z posledného obdobia rozsudok SD z 24. januára 2012, C-282/10, Maribel Dominguez proti Centre informatique du Centre Ouest Atlantique a Préfet de la région Centre, ods. 27).

45. Z citovaných zásad tak pre súdy Slovenskej republiky vyplýva povinnosť, aby pri výklade ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. v čo najväčšej možnej miere vzali do úvahy znenie a účel tých ustanovení smernice, na ktorých implementáciu bolo toto ustanovenie do nášho právneho poriadku zavedené, aby zaručili tejto smernici úplnú účinnosť. Podľa už uvedeného bolo toto ustanovenie zavedené do právneho poriadku na účel implementácie čl. 1 a čl. 3 smernice 2009/103/EHS. Preto je povinnosťou súdov prihliadať na znenie a účel tohto ustanovenia smernice pri výklade ustanovení uvedeného zákona.

46. Na základe toho tak treba uzavrieť, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v ods. 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 cit. zákona uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. V prerokovanej veci z bodov 7 až 13 tohto rozsudku vyplýva, že žalobcovia majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému v 1. rade. Túto ujmu tak v zmysle § 4 ods. 2 a 4 zákona č. 381/2001 Z. z. kryje poistenie zodpovednosti za škodu, takže žalovaná poisťovňa je povinná nahradiť žalobcom aj túto ujmu.

47. Na porovnanie k výkladu škoda odvolací súd dáva do pozornosti rozsudok súdneho dvora aj v inej právnej veci C-63/09 Axel Walz/Clickair S.A. cit.: „Pojem „ujma“ tvoriaci podklad článku 22 ods. 2 Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu, uzavretý v Montreale 28. mája 1999, ktorý stanovuje obmedzenie zodpovednosti leteckého dopravcu za ujmu spôsobenú najmä stratou batožiny, sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa tak majetkovú, ako aj nemajetkovú škodu.“ Ako aj Rozsudok Súdneho dvora z 10. decembra 2015 vo veci C-350/14, Lazar proti Allianz SpA - ECLI:EU:C:2015:802 cit.: „článok 4 ods. 1 nariadenia č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (RÍM II) sa má vykladať v tom zmysle, že ujma spojená s úmrtím osoby pri dopravnej nehode, ku ktorej došlo v členskom štáte súdu konajúceho vo veci a ktorú utrpeli rodinní príslušníci tejto osoby s bydliskom v inom členskom štáte, sa má kvalifikovať ako „nepriame následky“ tejto nehody v zmysle tohto ustanovenia.

48. Pre rozhodovaciu činnosť vnútroštátnych súdov nesporne má a najmä pro futuro bude mať vplyv recentné rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 24. októbra 2013 vo veci návrhu na začatie prejudiciálneho konania v prípade X., C- 22/12. Vnútroštátny súd sa svojou prvou prejudiciálnou otázkou v podstate pýtal, či sa článok 3 ods. 1 prvej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Súdny dvor v prerokovanom prípade zaujal stanovisko, že podľa prvej a tretej smernice sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na ich území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených osôb a obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti krytia povinným poistením cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené. Súdny dvor pritombral ohľad aj na fakt, že nemalý problém v jednotnom výklade spôsobujú aj rozdiely v jednotlivých jazykových verziách prekladov smernice s odlišnými významami pojmov ako „ujma na zdraví“ a „škoda na majetku“. Súdny dvor EÚ však musel poskytnúť taký výklad, aby bolo štátom, pokiaľ možno, zrejmé, že článok 3 ods. 1 prvej smernice, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej (porovnaj JUDr. Andrea Erdősová, PhD. „Krátke“ pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora EÚ i Európskeho súdu pre ľudské práva Bulletin advokácie 1-2 2015).

49. Význam má aj rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Drozdovs C-277/12 vyhlásený v rovnaký deň, a ktorý podporuje poistné krytie v podstatne vyšších sumách, než ktoré priznal prvostupňový súd. Zdá sa, že prvostupňovým súdom priznaná suma nedostatočne vystihuje zákonom sledované odškodnenie Podľa rozsudku C-277/12 cit.:

„1. Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti a článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

2. Článok 3 ods. 1 smernice 72/166 a článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice 84/5 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnym ustanoveniam, podľa ktorých povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel pokrýva náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá podľa vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu vyplýva z úmrtia blízkych rodinných príslušníkov pri dopravnej nehode, len do maximálnej výšky, ktorá je nižšia ako sumy stanovené v článku 1 ods. 2 druhej smernice 84/5.“

50. Na spresnenie je potrebné uviesť, že uvedený rozsudok neznamena, že sa má náhrada ujmy priznať najmenej v rozsahu 1.000.000,- Eur. Uvedený rozsudok Súdneho dvora je o tom, že administratívne stropy poistného krytia náhrady nemajetkovej ujmy stanovené členskými štátmi nesmú byť nižšie, ako uvedená hranica.

51. Na druhej strane však prichodí poznamenať, že ustanovenia českej právnej úpravy o náhrade nemajetkovej ujmy vo svetle judikatúry týkajúcej sa relatívnej satisfakcie v rámci ochrany osobnosti explicitne nijako žalobkyňu v jej práve nelimitujú.

52. Bude vecou súdu opätovne a dôsledne sa vyrovnáť aj s obranou poisťovne, zväziť všetky okolnosti prejednávanej veci. Fakt, že žalovaní sú v nepriaznivej finančnej situácii, alebo že žalovaný vodič oľutoval svoje konanie, nie sú pre stanovenie výšky rozhodujúce. Naopak relevantnou skutočnosťou je fakt, že zásahom do života nebohého okrem iného nielenže došlo k strate najväčšej, strate života, ale zasiahlo sa aj do rodinného a manželského zväzku a manželstvo, ktoré je v spoločnosti významnou spoločenskou kategóriou, zaniklo.

53. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom prvostupňového súdu o premlčaní práva, ale len vo vzťahu k postupne navyšovanej sume zo strany žalobkyň. Aj podľa názoru odvolacieho súdu je právo na navyšovanú čiastku oproti žalobe uplatnené po troch rokoch od vzniku ujmy premlčané.

54. Odvolací súd z uvedených dôvodov preto zrušil rozsudok v zamietavom výroku a vec sa vracia na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 O.s.p.).

55. Prvostupňový súd v konaní po zrušení veci prípad opätovne prejedná berúc zreteľ na vyjadrený právny názor. Rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.